

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

۱۳۸۳

امام محمد

و آینده زندگی

مهدی حکیمیان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام مهدي عليه السلام و آينده زندگي

نويسنده:

مهدي حكيمي

ناشر چاپي:

موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوي

ناشر ديگيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	امام مهدی (عج) و آینده زندگی
۸	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۲	فهرست مندرجات
۱۶	پیشگفتار
۲۰	بخش نخست: بشارتها (۱)
۲۰	اشاره
۲۲	در آیین زرتشت
۲۴	در عهد عتیق (تورات)
۲۶	در عهد جدید (انجیل)
۲۸	در آیین هندیان
۳۰	بخش دوم: بشارتها (۲)
۳۰	اشاره
۳۲	امام مهدی (عج) در قرآن
۳۳	امام مهدی (عج) در سخن پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)
۳۵	امام مهدی (عج) در سخن امامان
۳۵	۱- امام علی (علیه السلام):
۳۵	۲- امام حسن (علیه السلام):
۳۶	۳- امام حسین (علیه السلام):
۳۶	۴- امام سجاد (علیه السلام):
۳۶	۵- امام باقر (علیه السلام):
۳۷	۶- امام صادق (علیه السلام):
۳۷	۷- امام کاظم (علیه السلام):

- ۳۷ ..... ۸- امام رضا (علیه السلام):
- ۳۸ ..... ۹- امام جواد (علیه السلام):
- ۳۹ ..... ۱۰- امام هادی (علیه السلام):
- ۳۹ ..... ۱۱- امام حسن عسکری (علیه السلام):
- ۴۰ ..... بخش سوم: میلاد موعود
- ۴۰ ..... اشاره
- ۴۲ ..... میلاد موعود
- ۵۰ ..... بخش چهارم: برنامه های امام مهدی (عج)
- ۵۰ ..... اشاره
- ۵۲ ..... ۱- عدالت اجتماعی
- ۵۴ ..... ۲- در سایه شمشیر
- ۵۵ ..... ۳- یک دین و یک آئین
- ۵۷ ..... ۴- رفاه اقتصادی و بهبود زندگی
- ۵۷ ..... اشاره
- ۵۸ ..... الف - برقراری عدالت اجتماعی :
- ۵۸ ..... ب - اجرای اصل مساوات :
- ۵۸ ..... ج- عمران و آبادی زمین :
- ۵۹ ..... د- باز پس گیری ثروت‌های غصب شده :
- ۵۹ ..... ه- کنترل و نظارت دقیق مرکزی:
- ۵۹ ..... ۵- مساوات و برابری
- ۶۱ ..... ۶- حاکمیت فراگیر جهانی
- ۶۳ ..... ۷- حکومت مستضعفان
- ۶۴ ..... ۸- رشد علم و فرهنگ
- ۶۶ ..... ۹- امنیت اجتماعی
- ۶۸ ..... ۱۰- رشد تربیت انسانی
- ۶۹ ..... ۱۱- سامان یابی زندگی

۶۹ ..... اشاره

۷۱ ..... الف - گسستن روابط انسانی :

۷۲ ..... ب - گسستن روابط خانوادگی :

۷۲ ..... ج - انگیزه های غیر انسانی در روابط اجتماعی :

۷۲ ..... د- روابط سودجویانه :

۷۳ ..... ه- نابودی عبادات :

۷۳ ..... ۱۲- روش زندگی امام موعود (عج) -

۷۶ ..... فهرست منابع

۷۸ ..... درباره مرکز

سرشناسه: حکیمی، مهدی، 1354 -

عنوان و نام پدیدآور: امام مهدی (عج) و آینده زندگی / گردآوری و تنظیم مهدی حکیمی.

مشخصات نشر: مشهد: آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، 1381.

مشخصات ظاهری: 70 ص.

فروست: انتشارات آستان قدس رضوی، شرکت به نشر؛ 447.

آینده شناسی و انتظار؛ 1.

شابک: 4000 ریال 964-333-611-5؛ 5000 ریال: چاپ سوم 978-964-02-0404-7:

یادداشت: چاپ سوم: 1384.

یادداشت: کتابنامه: ص. [69] - 70؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، 255ق. -- احادیث

موضوع: چهارده معصوم -- دیدگاه درباره مهدویت

موضوع: مهدویت -- انتظار

موضوع: مهدویت

شناسه افزوده: شرکت به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)

رده بندی کنگره: BP51/ح 83 الف 8 1381

رده بندی دیویی: 297/959

شماره کتابشناسی ملی: م 81-32843

ص: 1

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 2

امام مهدی (عج) و آینده زندگی
گردآوری و تنظیم: مهدی حکیمی

ص: 3

فهرست مندرجات

۹	پیشگفتار .....
۱۳	بخش نخست - بشارتها (۱) .....
۱۵	در آیین زرتشت .....
۱۷	در عهد عتیق (تورات) .....
۱۹	در عهد جدید (انجیل) .....
۲۱	در آیین هندیان .....
۲۳	بخش دوم - بشارتها (۲) .....
۲۵	امام مهدی (عج) در قرآن .....
۲۶	امام مهدی (عج) در سخن پیامبر (ﷺ) .....
۲۷	امام مهدی (عج) در سخن حضرت فاطمه (س) .....
۲۸	امام مهدی (عج) در سخن امامان .....
۲۸	۱- امام علی (علیه السلام) .....
۲۸	۲- امام حسن (علیه السلام) .....
۲۹	۳- امام حسین (علیه السلام) .....
۲۹	۴- امام سجاد (علیه السلام) .....
۲۹	۵- امام باقر (علیه السلام) .....

۳۰	..... ۶- امام صادق (علیه السلام)
۳۰	..... ۷- امام کاظم (علیه السلام)
۳۰	..... ۸- امام رضا (علیه السلام)
۳۱	..... ۹- امام جواد (علیه السلام)
۳۲	..... ۱۰- امام هادی (علیه السلام)
۳۲	..... ۱۱- امام حسن عسکری (علیه السلام)
۳۳	..... بخش سوم - میلاد موعود
۴۳	..... بخش چهارم - برنامه های امام مهدی (عج)
۴۵	..... ۱. عدالت اجتماعی
۴۷	..... ۲. در سایه شمشیر
۴۸	..... ۳. یک دین و یک آئین
۵۰	..... ۴. رفاه اقتصادی و بهبود زندگی
۵۱	..... الف - برقراری عدالت اجتماعی:
۵۱	..... ب - اجرای اصل مساوات:
۵۱	..... ج - عمران و آبادی زمین:
۵۲	..... د - بازپس گیری ثروت های غصب شده:
۵۲	..... ه - کنترل و نظارت دقیق مرکزی:
۵۲	..... ۵. مساوات و برابری
۵۴	..... ۶. حاکمیت فراگیر جهانی
۵۶	..... ۷. حکومت مستضعفان
۵۷	..... ۸. رشد علم و فرهنگ
۵۹	..... ۹. امنیت اجتماعی
۶۱	..... ۱۰. رشد تربیت انسانی

۶۲	..... ۱۱ . سامان یابی زندگی
۶۴	..... الف - گسستن روابط انسانی :
۶۵	..... ب - گسستن روابط خانوادگی :
۶۵	..... ج - انگیزه های غیر انسانی در روابط اجتماعی :
۶۵	..... د - روابط سودجویانه :
۶۶	..... هـ - نابودی عبادات :
۶۶	..... ۱۲ . روش زندگی امام موعود (عج)

«... و اکنون من مرتکب این گناه نمی شوم که اعتقادم را نسبت به انسان از دست بدهم، و شکست کنونی بشریت را شکست نهایی بشمارم. من به آینده می نگرم، و زمانی را در نظر می آورم که این فاجعه عظیم به پایان می رسد. تاریخ ورق می خورد، و آسمان دوباره سبک می گردد، و از شهوات تهی می شود... شاید سپیده این صبح روشن، فردا از افق این سو - از افق شرق - برخیزد، که خورشید نیز از آن جا می دمَد. و در آن هنگام انسان شکست نیافته... میراث از چنگ رفته خود را دوباره به چنگ خواهد آورد.»⁽¹⁾

تاگور

"شاعر و نویسنده بزرگ هندی"

انسان میان گذشته و آینده و دیروز و فردا زندگی می کند و شخصیت و هستی او، به گذشته و آینده بستگی دارد؛ چنان که اگر از گذشته اش بریده شود یا از آن بی خبر باشد دچار کمبود می شود و نمی داند چگونه به وجود آمده و چگونه زندگی کرده است، زادگاهش

ص: 9

کجاست و تاریخش چیست؟ و خانواده اش کیست؟ همچنین اگر نسبت به آینده خود و همه هموعان انسانی اش، شناختی - اگرچه اندک - نداشته باشد و نداند که او و سایر انسانها به کدام راه می روند و چه سرنوشتی در انتظار آنان است و آینده آنان چگونه است، به سردرگمی و سرگردانی دچار می شود.

گذشته شناسی با علم تاریخ است. آینده شناسی در پرتو پیش بینیهای دینی روشن می شود و گاه آینده نگرهای انسانی، سایه روشنی نسبت به آینده پدید می آورد. آینده شناسی های انسانی چون دلیل روشنی در دست ندارد احتمالی و فرضی است و چه بسیار که این گونه پیش گوییها نادرست از کار درآید.

امام علی (علیه السلام): بدانید که در فردا [حوادثی پدید می آید و در آینده مسائلی رخ خواهد داد که برای شما ناآشنا و ناشناخته است..... (1)]

اما آینده شناسیهای دینی، که پیامبران و امامان آگاه و راستگو آن را پیشگویی کردند و با علم خدایی سخن گفتند، موجب آرامش فکر و اطمینان انسان می شود چون پیامبران و امامان بارها و بارها پیشگوییهای کردند و همه راست و درست درآمده است. از این رو، آنچه آنان درباره آینده می گویند، حتمی است.

آینده شناسی، موضوعی است که برای همه انسانها لازم

ص: 10

است؛ لیکن برای جوانان و نوجوانان از اهمیتی بیشتر برخوردار است، زیرا افراد سالخورده و کهنسال بیشترین بخش عمرشان را گذرانده اند و تنها بخش اندکی از زندگی شان باقی مانده است. اما نوجوانان و جوانان بیشترین بخش عمرشان باقی مانده و در آینده است و آینده بیش از نیم قرن عمر آنان را تشکیل می دهد. از این رو، باید بیشتر بررسی کنند که در آینده چه مسائلی رخ خواهد داد و چه پیشامدهایی در سر راه انسان قرار خواهد گرفت. شاید در آینده زندگی یک نوجوان با جوان، همان حوادث بزرگ را که پیشگویی کردند پدید آید و اوضاع جهان دگرگون شود و حکومت‌های ظلم واژگون شوند و حکومت و دولتی خدایی آشکار گردد و همه انسانها را به طور مساوی بنگرد و ظلمها را نابود سازد و برابری و برادری میان همه مردم پدید آورد. همه افراد انسانی را چون یک خانواده به هم مهربان کند و این همه مشکلات را برطرف سازد.

نوجوان و جوان باید به چنین روزهایی که ممکن است در آینده زندگی او رخ دهد، توجه داشته باشد و خود را برای آن دوران و شرایط آن آماده کند. چون در هر اجتماعی شرایطی برای زندگی وجود دارد و شرایط آینده که دوران ظهور حق و عدل است شرایط ویژه دارد و انسان باید شایستگی زندگی در آن زمان را داشته باشد. به ویژه اگر بخواهد فردی شایسته باشد، باید از هم اکنون با به کارگیری روشهای تربیتی و اخلاقی خود را شایسته بسازد. چون اخلاقیهای زشت و غیرانسانی یا اخلاقیهای زیبا و انسانی، کم کم در انسان به وجود می آید و انسان را بالا می برد یا پایین می آورد. یکباره یک نوجوان با جوان، نیک و نیک رفتار نمی شود، این صفتها همه، به تدریج و با مواظبت و تربیت در آدمی پدید می آید. بنابراین،

برای شرکت در جامعه آینده که جامعه انسانی و اسلامی کامل است و همه رفتارها و کردارها نیک و زیباست، باید از هم اکنون آماده شد و با نیکی و اخلاق انسانی و تربیت درست خو گرفت و عادت کرد و خوبیها را به صورت عادتهایی در روح جایگزین ساخت تا آنگاه که انقلاب جهانی امام مهدی (عج) رخ داد، جوانان و نوجوانان شایستگی شرکت در آن دوران را داشته باشند.

در گفتار معصومان رسیده است که یاران حضرت مهدی (عج) جوانان هستند و سالخوردگان، میان یاران حضرت چون نمک در غذا اندک اند.

امام علی (علیه السلام): یاران مهدی (عج) جوانان هستند که سالخورده ای میان آنان نیست مگر به مقدار سرمه در چشم و نمک در غذا، و کمترین بخش غذا نمک است. [\(1\)](#)

از این حدیث معلوم می شود که جوانان، بیشتر باید آینده شناس باشند و ضوابط و مقررات آن را خوب بدانند و بیش از همه، خود را برای آینده بسازند و فداکار بار بیاورند. این رساله کوچک اگر راه آینده شناسی را کمی روشن کند و در این راه اندکی موفق شود، مایه خرسندی است.

ص: 12

بخش نخست: بشارتها (1)

اشاره

ص: 13

1) پیامبر عرب» آخرین فرستاده است که از میان کوههای مکه ظاهر شود... از فرزندان پیامبر شخصی در مکه پدیدار خواهد شد که جانشین آن پیامبر است و پیرو دین جد خود می باشد... از عدل او گرگ با میش آب می خورد و همه جهان به آیین «مهرآزمای» (محمد) خواهند گروید. [\(1\)](#)

2) سوشیانس (نجات دهنده بزرگ جهان) دین را در جهان رواج دهد، فقر و تنگدستی را ریشه کن سازد، ایزدان را از دست اهریمن نجات داده، مردم جهان را همفکر و هم گفتار و هم کردار گرداند. [\(2\)](#)

3) به راستی سوشیاتتها رها کنندگان گیتی، از دانش و بینش برخوردار بوده، وظیفه خود را با الهام از منش پاک انجام خواهند داد - آنها

ص: 15

1- داود الهامی و علی اکبر مهدی پور؛ او خواهد آمد، نشر مرتضی، چاپ هشتم، ص 68؛ به نقل از کتاب جاماسبنامه.

2- همان، ص 70؛ به نقل از جاماسبنامه

کردار شان از راستی و پاکی سرچشمه گرفته و رفتارشان با آموزشهای توای مزدا هماهنگی دارد. آنان به درستی از بین برندگان خشم و نفرت و پدید آورندگان مهر و آشتی می باشند. -آنان برای در هم شکستن خشم برانگیخته شده اند....(1)

ص: 16

1- اوستا، یسنا، هات 48 ، بند

1) ... قومها را به انصاف داوری خواهد کرد. آسمان شادی کند و زمین مسرور گردد. دریا و پری آن غرّش نمایند. صحرا و هر چه در آن است به وجد آید. آن گاه تمام درختان جنگل ترّتم خواهند نمود به حضور خداوند. زیرا که می آید، زیرا که برای داوری جهان می آید. ربع مسکون را به انصاف داوری خواهد کرد. و قومها را به امانت خود. (1)

2) ای خدا، انصاف خود را به پادشاه ده، و عدالت خویش را به پسر پادشاه، و او قوم تو را به عدالت داوری خواهد نمود، و مساکین تو را با انصاف، آن گاه کوهها برای قوم سلامتی را بار خواهند آورده و قله ها نیز عدالت. مساکین قوم را دادرسی خواهد کرده و فرزندان فقیر را نجات خواهد داده و ظالمان را زبون خواهد ساخت. (2)

3) و نهالی از تنه یسی (نام پدر داود) بیرون آمده، شاخه ای از

ص: 17

1- عهد عتیق، کتاب مزامیر (زبور داود)، مزمور 96، بندهای 10 - 13.

2- همان، کتاب مزامیر، مزمور 72، بندهای 1-4

ریشه هایش خواهد شکفت و روح خدا بر او قرار خواهد گرفت ... مسکینان را به عدالت داوری خواهد کرد. ... گرگ با بره سکونت خواهد کرد، و پلنگ با بزغاله خواهد خوابید و گوساله و شیر و پرواری باهم، و طفل کوچک آنها را خواهد راند ... و در تمامی کوه مقدس من، ضرر و فساد نخواهند کرد، زیرا که جهان از معرفت خداوند پر خواهد شد. (1)

ص: 18

1- همان، کتاب اشعیا نبی، فصل 11، بندهای 1-10.

1) کمرهای خود را بسته، چراغهای خود را فروخته بدارید. و شما مانند کسانی باشید که انتظار آقای خود را می کشند، که چه وقت از عروسی مراجعت کند، تا هر وقت آید و در را بکوبد، بی درنگ برای او باز کنند. خوشا به حال آن غلامان که آقای ایشان چون آید ایشان را بیدار یابد... پس شما نیز مستعد باشید، زیرا در ساعتی که گمان نمی برید پسر انسان می آید. (1)

2) شما به صبر بیشتری احتیاج دارید تا اراده خدا را انجام داده، برکات موعود را به دست آورید. چنانچه کتاب مقدس می گوید: «دیگر طولی نخواهد کشید و آن که قرار است بیاید خواهد آمد و درنگ نخواهد کرد.» (2)

3) آن گاه آسمان را گشوده دیدم. اسب سفیدی در آن جا بود که نام

ص: 19

1- عهد جدید، انجیل لوقا، فصل 12، بندهای 35 و 36

2- همان، عبرانیان، فصل 10، بندهای 36 و 37

سوارش امین و راست بود. او با عدالت داوری و جنگ می کند. چشمانش مانند شعله آتش بود، نیم تاجهای بسیار بر سر داشت و نامی بر او نوشته بود که هیچ کس جز خودش نمی توانست آن را بفهمد...[\(1\)](#)

ص: 20

1- همان، مکاشفه یوحنا، فصل 19، بندهای 12 و 13

- 1) دور دنیا تمام شود به پادشاه عادل در آخرالزمان که پیشوای ملائکه و پریان و آدمیان باشد. و حق و راستی با او باشد، و آنچه در دریاها و زمینها و کوه ها، پنهان باشد همه را به دست آورد و از آسمانها و زمین آنچه باشد خبر دهد، و از او بزرگتر کسی به دنیا نیاید. (1)
- 2) پس از خرابی دنیا، پادشاهی در آخرالزمان پیدا شود که پیشوای خلائق باشد و نام او «منصور» باشد. تمام عالم را بگیرد، و به دین خود آورد و همه کس را از مؤمن و کافر بشناسد و هرچه از خدا بخواهد بیاورد. (2)
- 3) چون مدت روز تمام شود، دنیای کهنه نو شود و زنده گردد و صاحب ملک تازه پیدا شود، از فرزندان دو پیشوای جهان، یکی ناموس آخر الزمان و دیگر وصی بزرگتر وی که «پشن» (نام هندی علی بن ابیطالب علیه السلام)

ص: 21

1- او خواهد آمد، ص 65؛ به نقل از کتاب «باسک»

2- همان، ص 66؛ به نقل از کتاب «دید»

نام دارد، و نام آن صاحب ملک تازه «راهنما» (هادی - مهدی) است، به حق پادشاه شود و خلیفه «رام» (به زبان سانسکریت «خدا») باشد و حکم براند و او را معجزه بسیار باشد. [\(1\)](#)

ص: 22

1- همان، ص 66؛ به نقل از کتاب «دادتک»

بخش دوم: بشارتها (2)

اشاره

ص: 23

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ، مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ، أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ. (1)

- ما در زبور داوود، از پس ذکر (تورات)، نوشته ایم که سرانجام، زمین را بندگان شایسته ما به ارث می برند و بر همه کره زمین حاکم می شوند).

طبق فرموده پیشوای پنجم حضرت امام محمد باقر (علیه السلام)، این بندگان شایسته که وارثان زمین شوند، اصحاب مهدی (عج) هستند در آخر الزمان. (2)

ص: 25

1- همان، ص 66؛ به نقل از کتاب «دادتک»

2- تفسیر مجمع البیان، ج 7، ص 66.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم)

... خداوند از فرزندان حسین امامانی قرار داده است که راه و روش و آیین مرا برپا می دارند. نهمین آنان قائم خاندان من «مهدی» امتم می باشد. او شبیه ترین مردمان به من است در سیما و گفتار و کردار. پس از غیبتی طولانی و سرگردانی و سردرگمی مردم، ظاهر می شود، آن گاه آیین خدا را آشکار می سازد... پس زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آن که از ستم و بیداد لبریز شده باشد. (1)

ص: 26

جابر می گوید: خدمت حضرت فاطمه رفتم، لوحی نزد آن بانو نهاده بود که در آن نامه‌های امامان نوشته شده بود، از آن جمله درباره دوازدهمین امام چنین آمده بود: «پس از امام یازدهمین امام حسن عسکری (علیه السلام) راه امامت را کامل می کنم با فرزندش که رحمت برای همه جهانیان است. او (امام دوازدهم) دارای کمال موسی و شکوه عیسی و شکیبایی ایوب است ... در زمان [غیبت] این امام، دوستان من (دینداران راستین) به مشکلات گرفتار شوند... آنان به حق دوستان منند [چون در دینداری پایداری می کنند]. درود و رحمت خداوند بر آنان باد. آنان (مردمان در دوران غیبت) بی گمان هدایت شدگان و راه یافتگانند. (1)

ص: 27

1- امام علی (علیه السلام):

اصبغ ثُبَّاتَه که از شاگردان و یاران آن حضرت است می گوید: روزی نزد امیر مؤمنان (علیه السلام) رفتم، دیدم در فکر فرو رفته است و با انگشت بر زمین خط می کشد. گفتم: ای امیر مؤمنان! چه شده است که در فکر فرو رفتید؟ ... امام فرمود: «در مولودی می اندیشم که از نسل من است و او «مهدی» است که زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آن که از ستم و بیداد پر و لبریز شده باشد...» (1)

2- امام حسن (علیه السلام):

... [امام] قائم که هنگام ظهورش، حضرت عیسی از آسمان فرود می آید و پشت سر او نماز می گذارد ... تولدش از مردمان پنهان است و از چشمها غایب می شود ... او نهمین فرزند برادرم حسین است و فرزند بهترین زنان. عمری طولانی دارد و خداوند او را [در زمین] آشکار می سازد در

ص: 28

سیمای انسانی چهل ساله، تا همگان بدانند که خداوند بر هر کاری قادر است.» (1)

3- امام حسین (علیه السلام):

اگر از دنیا یک روز [بیشتر] باقی نمانده باشد، خداوند آن روز را دراز گرداند، تا مردی از فرزندان من قیام کند و زمین را از عدل و داد لبریز کند، پس از آن که از ستم و ظلم پر شده باشد. این چنین از پیامبر شنیدم . « (2)

4- امام سجاد (علیه السلام):

« ... بی تردید، مردم زمان غیبت مهدی، که امامت او را باور دارند و منتظر ظهور اویند، از مردمان دیگر زمانها برترند؛ چون خدای بزرگ به آنان عقل و درک و فهمی داده است که غیبت برایشان چون ظهور است .

خداوند آنان را، در آن زمان، همپایه مجاهدان شمشیرزن زمان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) قرار داده است و اینانند اخلاص گزاران واقعی، و شیعیان راستین ما، و دعوت کنندگان مردم به خدا [و به دین خدا]، آشکار و پنهان . « (3)

5- امام باقر (علیه السلام):

محمدبن مسلم (از شاگردان امام باقر و امام صادق (علیه السلام)) می گوید: از امام باقر (علیه السلام) پرسیدم درباره قائم که هرگاه قیام کند چه روشی در پیش می گیرد؟ امام فرمود: «روش پیامبر تا اسلام را حاکم سازد.» گفتم: روش

ص: 29

1- کمال الدین، 316

2- همان، 318/1

3- منتخب الاثر، ص 244.

پیامبر چه بود؟ امام فرمود: «آنچه در [نظامها و آیین] جاهلیت بود باطل کرد، و عدالت میان مردمان حاکم ساخت. و چنین است [امام] قائم (عج) آن گاه که قیام کند آنچه را [از راه و روشها میان مردم] در زمان پیش از ظهور رایج بوده است، زیر پا می نهد، و آیین دادگری را برپا می دارد.» (1)

6- امام صادق (علیه السلام):

«کسانی که در حالت انتظار دولت قائم، از جهان در گذرند، مانند کسانی اند که در خدمت [امام] قائم باشند.» امام، پس از این سخن مکثی کرد، سپس گفت: «بلکه مانند کسانی اند که در رکاب [امام] مهدی شمشیر زده باشند.» سپس گفت: «نه به خدا سوگند، اینان مانند آن کسانی که در خدمت پیامبر به شهادت رسیده باشند.» (2)

چشم به راه امر [قیام و انقلاب] امام خود باش، در هر شب و هر روز، زیرا که خدا در هر روز کاری کند و کاری، او را از کاری دیگر باز ندارد....» (3)

7- امام کاظم (علیه السلام):

«... خداوند برای دوازدهمین [امام] از خاندان ما هر دشواری را آسان می گرداند، و به دست او هر جبار و زورگوی سرسختی نابود می شود، و هر شیطان سرکشی نابود می گردد.» (4)

8- امام رضا (علیه السلام):

دعبل خزاعی (شاعر نامدار شیعی) می گوید: قصیده خود را در

ص: 30

1- تهذیب، 154/6

2- بحار الانوار، 126

3- مکیال المکارم، 157/2

4- کما الدین، 369/2

حضور امام رضا (علیه السلام) خواندم، چون به این شعرها رسیدم: امامی از آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)، به یقین، خروج خواهد کرد، او به تأیید اسم اعظم الهی و برکت نصر آسمانی به پا می خیزد، و حق و باطل را از هم جدا می کند، و همه را بر شادخواریها و کین توزیها کیفر می دهد. [در این هنگام] امام رضا (علیه السلام) به شدت گریست؛ آن گاه فرمود: «ای دعبل! روح القدس به زبان تو سخن گفته است. آیا می دانی این امام چه کسی خواهد بود؟» گفتم: نه [شخص او را نمی شناسم]، لیکن شنیده ام که امامی از شما خاندان پیامبر خروج می کند و زمین را از عدل و داد لبریز می سازد.

امام رضا (علیه السلام) فرمود: «پس از من فرزندانم محمد جواد امام است .

پس از محمد فرزندش علی، امام است . پس از علی [هادی] فرزندش حسن، امام است و پس از حسن [عسکری]، فرزندش، حجت قائم خواهد بود.

«اوست که در زمان غیبت [مردمان] چشم به راه اویند، و در زمان ظهور همه مطیع او گردند. او زمین را پر از عدل و داد می کند، پس از آن که پر از ظلم و ستم شده باشد ....» (1)

9- امام جواد (علیه السلام):

عبدالعظیم حسنی (که از یاران آن امام است) می گوید: به امام جواد (علیه السلام) گفتم: امیدوارم شما قائم خاندان پیامبر باشی که زمین را از عدل و داد آکنده می کند ... امام فرمود: «همه ما قائم به امر خدای بزرگیم ... لیکن آن قائمی که خداوند به دست او زمین را از کافران و منکران پاک می گرداند و

ص: 31

سراسر گیتی را از عدالت سرشار می سازد، او کسی است که تولدش از مردم پنهان خواهد بود و خود او از چشمها غایب می شود...» (1)

10- امام هادی (علیه السلام):

امام پس از من، فرزندیم حسن است و پس از حسن فرزندش [امام] قائم است که زمین را از عدل و داد پر می کند، پس از آن که از ظلم و بیداد لبریز شده باشد. (2)

11- امام حسن عسکری (علیه السلام):

سپاس خدایی را که پیش از مرگم جانشینم را به من نمایاند؛ جانشینی که شبیه ترین انسانها به پیامبر است در خلقت و اخلاق. خداوند او را در دوران غیبت [از بلاها] حفظ می کند، سپس او را آشکار می سازد. او سراسر زمین را از عدالت پر می کند، پس از این که از ظلم و ستم لبریز شده باشد. « (3)

ص: 32

1- کمال الدین، 378

2- همان، 383

3- همان، 409

بخش سوم: میلاد موعود

اشاره

ص: 33

نیمه شعبان، روز میلاذ امام زمان (عج) است. ماه شعبان هشتمین ماه از سال هجری قمری است. سال هجری، تاریخی است که مبدأ آن، هجرت پیامبر اکرم است از مکه به مدینه. سال هجری، دو گونه است: سال هجری شمسی (خورشیدی)، و سال هجری قمری. سال هجری قمری را «هلالی» نیز می گویند، زیرا که هر ماه آن با دیدن هلال آغاز می شود. سال قمری، 12 ماه دارد، و از ماه محرم آغاز می گردد.

در روز پنجشنبه، پانزدهم ماه شعبان، در سال 256 هجری قمری، حضرت حجت بن الحسن امام زمان (عج) تولد یافت. حضرت حجت، امام دوازدهم است، و فرزند امام یازدهم حضرت امام حسن عسکری است، و با سه واسطه، فرزند امام رضا، و با پنج واسطه، فرزند امام جعفر صادق، و با هشت واسطه، فرزند امام حسین و با په واسطه، فرزند حضرت علی و فاطمه - دختر پیامبر اکرم و مادر امامان - می باشد. امام دوازدهم، حضرت حجت (عج)، به این نامها نیز خوانده می شود:

مهدی

مهدی موعوذ

ص: 35

قائم موعود

منتقم

امام منتظر

امام غایب

صاحب الأمر

صاحب الزمان

ولی عصر

چون او و ظهور او وعده داده شده است، و خدا و پیامبران و اولیا و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)، وعده داده اند که او می آید و جهان را پر از عدل و داد

می کند، «موعود» نامیده شده است.

چون برای نشر دین حق و برپا داشتن عدالت قیام می کند و به پا می خیزد، «قائم» نامیده شده است. چون انتقام انبیا و مردان خدا را از جباران می گیرد و هم انتقام بشریت را و انتقام خونهای پاک مردان حق و انسانهای بزرگ و شهدای راه حق و عدالت را، «منتقم» نامیده شده است.

چون مسلمانان در انتظار اویند، بلکه بشریت - در شعور معقول و وجدان اجتماعی خویش - چنان معلم و نجات دهنده ای را می طلبد و انتظار می کشد، «منتظر» نامیده شده است.

و چون از دیدگان عموم پنهان است، «امام غائب»، و چون او صاحب امر خدا است، «صاحب الامر»، و چون صاحب زمان است، به ولایت خدایی، «صاحب الزمان»، و چون ولی خدا در این عصرها و روزگاران اوست، «ولی عصر» نامیده شده است.

چنان که گفتیم، یکی از نامهای امام زمان، «موعود» است. باید

دانست که موعود، در ادیان آسمانی دیگر نیز وجود داشته است؛ بدین معنا که برخی از پیامبران، پیامبر و معلم و مصلحی را که از آن پس می آمده است معرفی می کرده و ذهن جامعه را برای پذیرش پیامبر و مصلح بعدی آماده می ساخته اند. موعود موسی (یعنی کسی که حضرت موسی (علیه السلام)، آمدن او را خبر داده بوده است) حضرت عیسی است. موعود حضرت عیسی (علیه السلام)، حضرت احمد (احمد، فارق لیط) است - چنان که در قرآن مجید تصریح شده است. (1) نیز اتفاق می افتاده است که پیامبران گذشته، به آمدن موعود آخرالزمان - یعنی مهدی موعود - اشاره می کرده اند. (2)

این گونه بوده است تا به هنگام ظهور دین اسلام، در دین اسلام، «موعود» به طور دقیق، معین و معرفی گشت - یعنی مهدی آخرالزمان -. در این جا باید در نظر داشته باشیم که مسأله مهدی (عج) و ظهور و قیام او، موضوعی نیست که فقط به کسانی که دارای مذهب تشیعند مربوط باشد، بلکه این موضوع، یک مسأله اسلامی است. خود پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) بارها آمدن مهدی را در آخرالزمان، و این که مهدی از اولاد علی و فاطمه است، فرزند بی واسطه امام حسن عسکری است، و قیام نهایی دین و توحید به دست او است، مژده داده و گوشزد کرده است. در قرآن کریم نیز آیات چندی است که حتی مفسران اهل سنت، آن آیات را مربوط به ظهور مهدی دانسته اند. (3) و به همین مناسبت که در احادیث و گفته های پیامبر اکرم، سخن از مهدی بسیار آمده است، علمای اهل سنت، در بیشتر از 200 کتاب از کتابهای معتبر

ص: 37

1- صف (61)، آیه 6

2- کتاب بشارات عهدین را بخوانید.

3- مانند آیه 54، از سوره مائده (5)؛ و آیه 105، از سوره انبیاء 21؛ و آیه 5، از سوره قصص (28)

خویش، مناقب مهدی، و مسائل مربوط به مهدی، و چگونگی ظهور او، و شرایط نزدیک یا مقارن زمان ظهور او را ذکر کرده اند و بیش از 30 کتاب، ویژه «مهدی» تألیف کرده اند.

نیز به همین دلیل است که در تاریخ می نگرییم که از حدود 150 سال پیش از ولادت مهدی (مثلاً از سال 132 هجری، آغاز خلافت عباسی به بعد، کسانی ادعا می کرده اند که همان مهدی که پیامبر گفته است ایشانند. و این به علت شیوع مسأله مهدی بود، از زمان خود پیامبر، و از زبان او. پس اصل مسأله مهدی، و خروج او در آخر الزمان (برای اصلاح جهان و خوار ساختن جبّاران، و انتقام گرفتن از ستمگران و عزت بخشیدن به محرومان و زیردستان و اجرا کردن کلیه احکام قرآن) جزو تعالیم اسلام است، و مژده این خروج را خود پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) داده است. و از این جهت همه فرقه های مسلمان به اصل مسأله «مهدی» معتقدند.

چنان که گفتیم، بر مبنای بشارات کتابهای پیشینیان و روایات اسلامی، اشتهار یافته بود که از امام حسن عسکری (علیه السلام)، فرزندی به وجود می آید که برهم زنده اساس حکومتها و واژگون کننده تاج و تختها و دولتهاست. از این رو، زندگانی حضرت امام حسن عسکری (علیه السلام)، از مدتها قبل مورد مراقبت کامل بود و از طرف دربار عباسی سعی می شد تا از تولد این کودک آگاه شوند، و از زنده ماندن او جلوگیری کنند. از طرف خود امام حسن و خاندانش (علیه السلام) نیز کوشش می شد تا ولادت مهدی (عج)، همچنان پوشیده بماند. لیکن، به هنگام رحلت امام یازدهم، اخبار داخل آن امام از جمله وجود این فرزند - به دربار عباسی رسید. از این رو، بی درنگ، از سوی خلیفه عباسی المعتمد، دستور هجوم به خانه امام حسن عسکری (علیه السلام) و تفتیش آن، و جلب و احیانا قتل فرزند او مهدی، صادر شد، و مأموران

به خانه امام ریختند ... این جا بود که ضمن مقارناتی، علل ناپدیدی امام فراهم آمد، و دوازدهمین پیشوای شیعه به فرمان الهی از نظرها پنهان گشت... (1) دانشمندان مسلمان، راجع به حضرت مهدی (عج) و مسأله طول عمر او و فواید وجودی او، در حال غیبت، و مسائل مربوط به خروج او، سخنان بسیار گفته اند. همین گونه عرفا و فلاسفه، به تصریح و اشاره، بدین مسأله توجه داده اند؛ مانند محیی الدین ابن عربی، در کتاب «فتوحات مکیه»، و ابن سینا، در کتاب عظیم خود «شفا». یکی از دانشمندان و ریاضیدانان و متفکران بزرگ، خواجه نصیرالدین طوسی نیز، درباره «مهدی» چنین می گوید:

حرمان خلق از امام و علت غیبت او چون معلوم است که از جهت خدای -سبحانه- نباشد و از جهت امام نبود، پس لابد از جهت رعیت بود. و تا آن علت زایل نشود، ظاهر نگردد. و استبعاد از درازی عمر حضرت مهدی - (عج) - نمودن، چون امکانش معلوم است و از غیر او مُتَّفَق، (2) جهل محض بود. (3)

باید بدانیم که در زمان غیبت حضرت حجت (عج)، مسلمان نباید در انجام دادن تکالیف خود کوتاهی کند. همه دستورات دین، در این زمان نیز، به حال خود باقی است. واجب، واجب است و حرام، حرام - به ویژه

ص: 39

1- شرح بیشتری در این باره، در کتاب خورشید مغرب آمده است.

2- یعنی: اتفاق افتاده، واقع شده. اشاره است به عده ای از اشخاص که عمر بسیار کرده اند و شرح حالشان در تواریخ آمده است

3- فصول نصیری، ص 38، چاپ دانشگاه تهران.

تکالیف و وظایف اجتماعی . مثلاً اگر در جامعه ای فساد رایج شد و ظلم پا گرفت، مسلمان نمی تواند بگوید بگذار باشد، امام زمان می آید و درستی کند و اصلاح می فرماید. آنچه امام زمان درست می کند و اصلاح می فرماید، تکلیف دینی خود آن امام است که از لحظه و روز ظهور او شروع می شود. تا پیش از آن لحظه و آن روز، هر مسلمانی به همه تکالیف خود مکلف است. همین طور که باید نماز بخواند و روزه بگیرد، باید امر به معروف و نهی از منکر کند، با ظلم و ظالم بستیزد، به داد مظلوم برسد، برای از بین بردن ستم و برپا داشتن عدل و داد بکوشد، و ... و ...

جوانان عزیز، درباره حضرت حجت (عج) و مسائل مربوط به ایشان و آینده جهان از نظر مذهب، و تحلیل دقیق فلسفه انتظار، می توانند این کتابها را بخوانند:

1- آینده جهان از نظر مکتب ما .

2- انتظار، مذهب اعتراض .

3- داد گستر جهان .

4- در فجر ساحل .

5- خورشید مغرب. (1)

در پایان این گفتار، یکی از مشهورترین سخنان پیامبر (صلی الله علیه و اله) را که درباره مهدی (عج) فرموده است، و علمای مذاهب اسلامی نقل کرده اند، نقل می کنیم؛ سخنی که از نظر دینی و اعلام نمودن شخص پیامبر (صلی الله علیه و اله)، قطعیت مسأله را می رساند:

اگر از عمر جهان جز یک روز باقی نماند، خدا همان یک

ص: 40

1- و نیز کتابهای: 1- عصر زندگی. 2- انتظار در اندیشه ها.

روز را آن قدر طولانی و دراز می کند تا مهدی - فرزند من - ظاهر شود و جهان را، در حالی که از ستم پر شده باشد، از عدالت و دادگری پر کند .

و چنان که می نگریم، مسیر کلی بشر، از نظر فقدان عنصر معنوی در حرکتها و زندگیها، رو به حالی است که در نهایت - چنان که پیامبر گفته است - نیاز به کسی که بتواند اصلاحی همه جایی و همگانی پدید آورد و این همه ستمها و اختلافها را برطرف سازد و معنویت را به زندگی بشر بازگرداند، محسوس است. (1)

ص: 41

1- . این بخش با اجازه استاد علامه محمدرضا حکیمی، از کتاب «بعثت، غدیر، عاشورا، مهدی ایشان آورده شده است.

«روزی عالمیان همه، دست برادری و مساوات به هم خواهند داد و آن روز است که بدبختی و تیره روزی بر عرصه جهان یافت نخواهد شد.»⁽¹⁾

1- عدالت اجتماعی

امام صادق (علیه السلام):

مهدی، عدالت را، همچنان که سرما و گرما وارد خانه می شود، وارد خانه های مردمان می کند، و دادگری او همه جا را فرا می گیرد.⁽²⁾

گسترش عدالت در سراسر جهان و ریشه کنی بیداد از همه آبادیهای زمین، از نخستین برنامه های انقلاب امام مهدی (عج) می باشد و از هدفهای اصلی آن امام بزرگ و نجات بخش است. این موضوع در بشارتها و احادیثی

ص: 45

1- ویکتور هوگو: بینویان، 88، ترجمه حسینعلی مستعان

2- بحار الانوار، 362/52

که درباره آن حضرت رسیده خیلی روشن یاد شده است. در سخنان پیامبر بزرگوار اسلام و امامان معصوم که در باره قیام امام دوازدهم آمده، دعوت به توحید و مبارزه با شرک و کفر به اندازه ایجاد عدالت و اجرای آن، مورد تأکید قرار نگرفته است. علت این موضوع شاید این باشد که با آموزشهای پیامبران گذشته و به ویژه پیامبر ما و دین اسلام، همچنین رشد علم و آگاهی بشر، انسانها به خدای یکتا ایمان می آورند و اندیشه خدانشناسی شکست می خورد، و نوع جامعه های انسانی دارای عقیده مذهبی و خدایی می گردند؛ لیکن با این وصف در آتش ظلم، حقیقتی و کینه توزی و روابط غیر انسانی می سوزند، و با زندگی بی عدالت که در حقیقت شکنجه و مرگ تدریجی است، دست به گریبانند. از این رو، نیاز عمده جامعه بشری برقراری عدالت و دادگری است و حاکمیت روابط انسانی بر جامعه. انسانها تشنه عدالتند و خواهان آیین و دینی که این تشنگی را فرو بنشانند و آتش بیدادگری را خاموش کند، و عدالت واقعی را به وجود آورد که همه مردم، بزرگ و کوچک و ضعیف و قوی، آن را آشکار ببینند.

بنابراین، مشکل اصلی و نخستین آن نجات دهنده بزرگ انسان، مشکل خداباوری یا انکار خدا نیست؛ بلکه مشکل اصلی ظلم و ستم جهانسوز و همه جایی است که بشریت را در کام خود فرو برده و در آتش خود سوزانده است و دین و عقیده و آزادی و خواب و خوراک و آسایش و همه چیز انسان را نابود ساخته است. به این جهت، امام مهدی (عج) که آخرین نجات دهنده انسانهاست پس از ظهور مبارک خویش، اصول عدالت و دادگری را در میان همه انسانها برقرار می سازد و همه مردم را از بدی و آزار رسانی و زشتی و محرومیت رهایی می بخشد.

امام باقر (علیه السلام):

... قائم آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) شباهت هایی با پنج تن از پیامبران

دارد ... اما شباهت او به جد خود (پیامبر اکرم) قیام با شمشیر است و کشتن دشمنان خدا و پیامبر، و جباران و سرکشان، ... (1)

از کارهای حتمی امام موعود (عج) جنگ با تمام انسانهای ظالم و خون آشام است. با مطالعه تاریخ بشری، این واقعیت آشکار می شود که موانع رشد و پیشرفت انسان جز با قدرت و خونریزی از سر راه برداشته نمی شود و تعالیم اخلاقی و اصول تربیتی هر چند تأثیرهای فراوانی داشته است، لیکن این تأثیرها در برخی افراد نجیب انسانی بوده است و در طبقه زورگو، دنیادوست و ظالم که منابع قدرت اقتصادی، سیاسی و نظامی

جامعه ها را در دست می گرفتند، هیچ تأثیری نداشته است، و آنها را به راه نیاورده است. برای تربیت و هدایت آنها باید از روش دیگری استفاده کرد، تا سد راه انسانها نشوند و راه رشد را بر مردم نبندند. تا تمام مردم بتوانند بدون هیچ مانعی به زندگی خویش ادامه دهند. به همین دلیل، مسأله جنگ و کاربرد نیرو به عنوان یک ضرورت، برای رسیدن به هدفهای انسانی مطرح می گردد. و جز از این راه نمی توان ظالمان، ستمگران و دنیاطلبان را سر جای خود نشانند و امنیت اجتماعی و اقتصادی و سیاسی را در جامعه برقرار کرد، و جامعه را برای تلاش و کوشش آزادانه افراد آماده ساخت.

ص: 47

تاریخ پیامبران نیز پر است از جنگ و مبارزه با ستمگران و طاغوتیان، و همیشه رهبران انسان و دوستداران بینوایان و بیچارگان با آنان که راه باطل می رفته و به انسانها ظلم می کردند، مبارزه کرده اند. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) که کانون رحمت و در بالاترین مقام اخلاق انسانی است نیز برای مبارزه با کفار و ستمگران، 83 جنگ انجام داد. امام علی و امام حسن و امام حسین (علیهم السلام) نیز در راه حق و نجات جامعه از بیدادگری، جنگ کردند.

امام مهدی (عج) نیز که ادامه دهنده راه انبیاء و پیامبر اکرم و امامان است، برای برپایی عدالت و هدفهای بزرگ انسانی، راهی جز مبارزه و جنگ و سرکوب ستمگران و سرمایه داران ندارد. شمشیر آن امام بر سر مجرمان فرود می آید و در آن دوران راه فراری ندارند و در زیر سایه شمشیر امام مهدی (عج) است که انسانهای درد کشیده و رنج دیده به آسایش و زندگی دست می یابند. شمشیر امام موعود برای ستمگران مرگبار است و برای بیچارگان و مظلومان پناهگاه و پشتیبان .

3- یک دین و یک آئین

امام صادق (علیه السلام):

... مفضل! سوگند به خدا، [امام قائم (عج)] از میان ملتها و آئینها اختلاف را بر می دارد، و یک دین بر همه حاکم می گردد... (1)

برای تشکیل جامعه ای واحد، یک موضوع ضروری است و آن یک

ص: 48

آئین و یک اعتقاد است. آئینها و اعتقادهای گوناگون، به طور قطع، تفرقه و دوگانگی اجتماعی به وجود می آورد و مانع وحدت و یگانگی مردم می گردد.

اگر برنامه ریزیهای اجتماعی، از طرز فکرها و مرامهای گوناگون گرفته شده باشد، فعالیت‌های انسانی را در زمینه های گوناگون اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... مختلف و متضاد می سازد و مانع یکسانی و یگانگی جامعه می گردد. بنابراین، تنوع و گوناگونی راهها و عقیده ها موجب اختلافها و تضادها و برخوردهایی در جامعه می شود، که در این شرایط نمی توان تشکیل جامعه ای واحد و یگانه را انتظار داشت. بنابراین، باید آئین و دین واحدی بر جامعه حاکم باشد، تا امت واحد به معنای واقعی به وجود آید.

در دوران ظهور و روزگار دولت امام مهدی (عج) آئین واحدی بر جهان حاکم می گردد و راه و روشها نیز یکی می شود؛ و یگانگی واقعی در عقیده و مرام انسانها پدید می آید؛ و مردمان همه یک دل و یک زبان به سوی سعادت حرکت می کنند. دیگر دوگانگی و تضاد در مرامها و عقیده ها وجود ندارد، راه و روشها یکی و هدفها نیز یکی است. همچنان که در برنامه های زندگی اجتماعی نیز اختلافی دیده نمی شود.

امام مهدی (عج) با چنین اصلی اساسی در ساختن جامعه یگانه بشری به موفقیتی بزرگ و چشمگیر دست می یابد، و همه علتها و عوامل ناسازگاری و درگیری را از بین می برد، و ناسازگاریها و اختلافهای اجتماعی را که از اختلافهای عقیدتی و دینی به وجود می آیند، نابود می سازد، و با یکی کردن عقیده ها و ایدئولوژیها، راه هر گونه اختلافی را می بندد. او وحدتی واقعی را بر اساس اصول توحید و ایدئولوژی اسلامی پی می ریزد، و

همه انسانها را در زیر شعار یگانه و دین واحد گرد می آورد .

4- رفاه اقتصادی و بهبود زندگی

اشاره

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله):

در امت من مهدی قیام کند ... و در زمان او مردم به نعمتهایی دست می یابند که در هیچ زمانی دست نیافته باشند .

همه نیکوکار و بدکار. آسمان بر آنان ببارد و زمین چیزی از رویدنی های خود را پنهان ندارد (1)

از برنامه ها و اقدامهای امام مهدی (عج)، پدید آوردن رفاه و آسایش در کل جامعه بشری است . در این دوران، جامعه بشری واحدی تشکیل می گردد که در آن همه مانند خانواده ای در کنار هم زندگی می کنند . تقسیم بندی جامعه های پیشرفته و جامعه های محروم و عقب مانده از بین می رود و همه جامعه ها و انسانها به رشد و رفاه دست می یابند. همچنین، ابرقدرتها وجود نخواهند داشت، و بهبود زندگی و بی نیازی اقتصادی نصیب همه انسانها می شود و همه جایی و همگانی می گردد. این آسایش موجب رشد و برتری معنوی و فکری انسان می شود.

امام مهدی (عج) برای رسیدن به این هدف بزرگ انسانی، از روشها و عوامل مختلفی استفاده می کند تا به زندگی انسانها سر و سامان ببخشد و همه مشکلات را از میان بردارد .

ص: 50

الف - برقراری عدالت اجتماعی :

عدالت اجتماعی، که در بخش اول به آن اشاره شد، به معنای تعادل و همسانی در کلیه جریانهای اقتصادی جامعه است. در پرتو چنین عدالتی، فاصله های اقتصادی از میان می رود و دیگر افراد فراوانی تهیدست و محروم، و افراد اندکی سرمایه دار، یافت نمی شود.

ب - اجرای اصل مساوات :

رعایت قاطع اصل مساوات نیز، موجب تساوی ثروتها و برابری در پخش کالاها و مواد مورد نیاز همه مردم می شود و مانع جمع شدن و تراکم و اسرافکاری گروهی از مردم می گردد و زمینه های کمبود و نیازمندی را برطرف می سازد.

ج- عمران و آبادی زمین :

از دیگر عوامل، عمران و آبادانی و بهره برداری از امکانات تا حد امکان می باشد. در دوران پیش از ظهور، با همه پیشرفتهای علوم، از همه زمینهایی که قابل استفاده و کشاورزی هستند و آبهایی که می شود آنها را ذخیره نمود و امکانات و ... بهره برداری صحیح نشده است. در بعضی مناطق به علت نفوذ استعمار و وابستگی و محرومیت از امکانات استفاده نشده است. اما در دوران ظهور، از تمام زمینها و آبها استفاده خواهد شد و تمام زمین آباد و سبز و خرم خواهد گشت.

د- باز پس گیری ثروتهای غصب شده :

از دیگر اقدامهای امام مهدی (عج) این است که با از میان برداشتن طاغوتان و زورگویان، سرمایه ها و ثروتهای آنان را که از راههای نامشروع و نادرست به دست آورده اند، از آنها باز پس می گیرد و آنها را در راه آسایش و رفاه جامعه و تمامی مردم به کار می برد و همه محرومان و تهیدستان را از این اموال بهره مند می سازد.

ه- کنترل و نظارت دقیق مرکزی:

امام مهدی (عج) برای رسیدن به نظم اجتماعی و رفاه اقتصادی، کنترل و نظارت دقیقی بر حاکمیت مرکزی جهان خواهد داشت و با تشکیل یک مرکز، تمام منابع ثروت و درآمد جامعه را بدون هیچ گونه فرقی در اختیار کل افراد بشر قرار می دهد و همه امکانات را به تساوی تقسیم می کند. و با این کنترل دقیق عوامل اصلی فقر و محرومیت - که دولتهای ظلم و کفر و سرمایه داران هستند . از میان می رود. در آن دوران این طور نخواهد بود که بخشهایی از جامعه عقب مانده و فقیر و بخشهایی ثروتمند باشند و گروهی بی سواد و مریض و بدون بهداشت و گروه دیگر در حد بالای خدمات بهداشتی و رفاهی .

5- مساوات و برابری

امام باقر (علیه السلام):

امام قائم [اموال را] برابر تقسیم می کند و میان [همه] مردم

ص: 52

- نیکو کار و بد کار - به عدالت رفتار می نماید... (1)

یکی از برنامه های امام مهدی (عج) اجرای اصل مساوات است. اسلام دین مساوات و برابری است؛ مساوات در مسائل گوناگون و زمینه های مختلف؛ تا جایی که اسلام به دین مساوات مشهور شده است. امام مهدی (عج) این برابریها و مساوات را در جامعه بشری اجرا خواهد کرد.

انسانها در آفرینش مساوی اند و دارای نیازهای طبیعی همانند و ارزشی یکسان و برابر می باشند. هیچ یک از ویژگیهای طبقاتی موجب تفاوت و نابرابری انسانها نمی شود. آنها در برابر قانون، حقوقی یکسان و همانند دارند و هیچ فردی در برابر قانون بر دیگری برتری و امتیاز ندارد. سیاه و سفید، کارگر و کارفرما، تهیدست و ثروتمند، بزرگ و کوچک،

عالم و جاهل و ... همه در برابر قانون برابرند.

تمامی انسانها حق استفاده و بهره برداری یکسان از بخششهای طبیعت را دارند، و باید مراتع، جنگلها، رودها و دریاها و سایر منابع ثروت در اختیار همگان قرار گیرد تا هر کس بتواند با کوشش و زحمت خود از آنها استفاده نماید، زیرا اینها سفره گسترده ای است که خداوند برای همه انسانها قرار داده است.

بخش مهم دیگر، تساوی و برابری انسانها در استفاده از بیت المال می باشد. بیت المال، که مجموعه امکانات و اموال عمومی می باشد و دولت آنها را در اختیار می گیرند، در دوران ظهور نزد امام قرار می گیرد.

ص: 53

امام آن را برای رفاه مردم هزینه می کند و در راه رفع نیازهای عمومی به کار می برد. اضافه بر این اموال، از سرمایه های طبیعی نیز استفاده می کند و منابع و معادن را استخراج می نماید و همه این سرمایه ها و امکانات را صرف عموم مردم می کند.

در دوران ظهور و حکومت جهانی اسلام، انسانها در تمام این مسائل مساوی و برابر خواهند بود، و از بخششهای الهی و مواد طبیعی به طور مساوی استفاده خواهند کرد. بیت المال برای همگان به طور یکسان صرف خواهد شد، ... هیچ قدرت و مقام سیاسی یا اجتماعی موجب برتری نمی شود و هیچ کس نمی تواند به امکانات بیشتری دست یابد. حتی تقوا نیز موجب برتری و دست یافتن به لوازم بیشتری در زندگی نمی گردد.

6- حاکمیت فراگیر جهانی

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله):

... سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت اگر از دنیا جز یک روز باقی نماند، آن روز را خداوند می گستراند تا فرزندم مهدی قیام کند. پهنه زمین به نور او روشن گردد و حکومت او شرق و غرب گیتی را فرا گیرد. (1)

از برنامه های امام مهدی (عج) حکومت فراگیر جهانی است، که در آن همه جوامع از یک مرکز پیروی می کنند و با یک سیاست و برنامه اداره می شوند. در آن دوران جامعه بزرگ بشری و خانواده انسانی تشکیل

ص: 54

می شود، و دوستی و محبت سراسر آبادیها را فرا می گیرد، و آرزوی همه پیامبران، امامان و مصلحان و انسان دوستان تمام دوران تاریخ برآورده می شود.

تاکنون چون ستمگران و طاغوتان در جامعه بشری حکومت می کرده اند، ستیزه ها و اختلافها به وجود آمده است و زمین، این خانه انسانها، بخش بخش گردیده و به قسمتهای بزرگ و کوچک تقسیم شده است و این موجب فاصله مردم از یکدیگر و حتی موجب جنگ و برادر کشی نیز گشته است. چون این قدرت طلبان هستند که مردم را به جنگ و خونریزی می کشانند و آنان را در مقابل یکدیگر قرار می دهند و مهر و محبتهای انسانی را که هر انسانی نسبت به انسان دیگر دارد، به کینه جویی و انتقام کشی تبدیل می کنند .

در دوران ظهور حضرت مهدی (عج)، با به وجود آمدن یک دولت در تمام زمین و مدیریت واحد؛ دیگر از اختلافها، جنگها، خونریزیها و ... نشانی نخواهد ماند، و انسانها همه با هم برادر و برابر خواهند گشت . محبتهای انسانی دیگر بار در دلها زنده می شود و انسانها به یکدیگر کمک خواهند نمود. توانمندان دست ناتوانان را می گیرند و مشکلات آنها را حل می کنند. دیگر کسی به کشور دیگری حمله نخواهد کرد و حقوق دیگران را پایمال نخواهد کرد. در این دوران همه انسانها همانند افراد یک خانواده خواهند بود و روابط مردمان بر پایه محبت و دوستی قرار می گیرد، و این موضوع بسیار مهم را، نجات دهنده بزرگ انسانها امام موعود (عج) انجام خواهد داد؛ و چهره زندگی را زیبا و دوست داشتنی خواهد ساخت

امام علی (علیه السلام):

ایشان (مستضعفان میراث بر زمین)، خاندان پیامبرند، که خداوند پس از سختیها، مهدی ایشان را برانگیزد، و به آنان عزت بخشد و دشمنانشان را خوار سازد. (1)

از برنامه های اصلی امام مهدی (عج) تشکیل دولت مستضعفان و محرومان است. مستضعفان کسانی اند که توسط زورمندان ضعیف نگهداشته شده اند و حقوق آنان پایمال شده است. در دوران ظهور، هنگامی که ظالمان و زورمندان کنار گذاشته شدند، مانع راه مستضعفان برداشته می شود و همه کارها به دست افراد و طبقات محروم سپرده می شود. بنابراین، تهیدستان هستند که بر جامعه حکومت می کنند و جامعه را اداره می نمایند. دیگر از ستمگران و اشراف و حکومت های ظالم خبری نیست.

این هدف تمام پیامبران و انسانهای بزرگ بوده و اسلام نیز، چنین هدفی داشته است. پیامبر (ع) و امامان ما همه در راه رسیدن به چنین هدفی گام برداشته و سختی کشیده اند و حتی در این راه به شهادت رسیده اند.

در طول تاریخ، همیشه ستمگران و ظالمان و جباران، مردمان تهیدست و مستضعف را به بردگی می کشیدند و آنها را به کارهای سخت مجبور می کردند و حقوق و دسترنجشان را ضایع می کردند. همیشه چنین افرادی وجود داشته اند، که دیگران را تحقیر می کردند و آزادی آنان را سلب

ص: 56

می نمودند و مانع رشد و ترقی آنها می گشتند، و مانع اجرای قانون و عدالت می شدند.

در تمام این دوران انسانهای بزرگ به کمک محرومان و تهیدستان می آمدند و با زورگویان و ظالمان به مبارزه می پرداختند، لیکن در هیچ دوره ای پیروزی همگانی و همه جایی پدید نیامد، و اگر در دورانی؛ حکومتی برای محرومان و زیردستان تشکیل شد، با نیرنگ، جنگ و خونریزی ستمگران و سلطه طلبان مواجه گردید و پس از مدتی شکست خورد.

اما در دوران حاکمیت امام موعود (عج)، آن انسان بزرگ تمام آیین پیامبران و امامان و مصلحان بشری را اجرا خواهد کرد. حکومت در دست مستضعفان قرار خواهد گرفت، و عدالت مطلق اجرا خواهد شد. دیگر ظالم و ستمگری وجود نخواهد داشت تا مظلوم و ستمدیده ای وجود داشته باشد؛ و زورگویی وجود ندارد که مردمان را به زیر سلطه خویش درآورد. طبقات اجتماعی از بین خواهد رفت، همه افراد برادر وار زندگی کرده و زندگیهایی نزدیک به هم خواهند داشت و همه افراد به فکر محرومان و مستضعفان خواهند بود و همه مردم به نیازهایشان خواهند رسید.

8- رشد علم و فرهنگ

امام باقر (علیه السلام):

در زمان حکومت مهدی، به همه مردم، حکمت و علم بیاموزند، تا آن جا که زنان در خانه ها، با کتاب خدا و سنت پیامبر، قضاوت کنند. (1)

ص: 57

از آغاز تاریخ، انسان به کارهای فرهنگی و علمی پرداخته و تجربه‌ها و دانشهایی به دست آورده است که در میان این آموخته‌های آموزشها و دستورات پیامبران جایگاهی ویژه دارد. یکی از اصول و هدفهای اصلی انبیا، گسترش علم و دانایی است. آنان انسانها را به فراگیری علم در تمام زمینه‌ها دعوت کرده‌اند؛ از شناخت خود تا شناخت خداوند و از شناخت کوچکترین ذره تا شناخت جهان هستی.

در سایه این دستورات، انسان به تفکر و تعقل پرداخت و در هر رشته از علوم به مسائل جدیدی رسید و علوم گسترش فراوانی یافت و بدین گونه تا قرن حاضر پیش آمد. این علوم و دانشها اهمیت زیادی دارند و بسیاری از مشکلات انسانها را حل می‌کنند و وسایل زندگی بهتر را پدید می‌آورند، و انسان در همه بخشهای زندگی خود از آنها استفاده‌های فراوانی می‌برد. لیکن این پیشرفتهای بیشتر در مسائل مادی جهان و زندگی مادی انسان بوده و در بعد معنوی چنین پیشرفتهایی نبوده است. در همان مسائل مادی نیز انسان به تمام مسائل پی نبرده است؛ و برای او مجهولات و ناشناخته‌های فراوانی وجود دارد که از شناختها و داناییهای او بسیار گسترده‌تر است.

متخصصان رشته‌های گوناگون علوم بشری به دانشها و معلومات اندک خود اعتراف دارند. و چنین می‌گویند که دانش ما در برابر مجهولات و ناشناخته‌ها چون قطره‌ای است در برابر دریا. لیکن چون هدف از خلقت انسان رشد و کامل شدن شناخت و دانش اوست، باید روزی این هدف به واقعیت برسد و دیگر مجهولی برای انسان باقی نماند.

در دوران ظهور امام مهدی (عج) که همه آرمانها و اهداف انسانی و الهی به حقیقت می‌پیوندد، دانش و شناخت انسانها نیز کامل می‌شود. در آن

دوران تمام ناشناخته ها، شناخته می شود و دیگر مجهولی در هیچ یک از علوم و دانشها باقی نخواهد ماند. امام مهدی (عج) از حقایق مادی و معنوی پرده برمی دارد و همه را برای انسانها آشکار و روشن می سازد؛ و انسانها را همراه با تکامل علوم مادی در علوم معنوی و خدانشناسی نیز به تکامل می رساند؛ و از جامعه های انسانی که در جهل و نادانی به سر می برند، جامعه هایی آگاه، بینا و دانا می سازد.

9- امنیت اجتماعی

امام صادق (علیه السلام):

در تفسیر آیه شریفه «خدا به کسانی از شما که ایمان آورده اند ... وعده داد که به یقین در روی زمین ایشان را خلیفه کند ... و وحشتشان را به امنیت بدل سازد، ...» (1) می فرماید: این آیه درباره [امام] قائم و یارانش نازل شده است. (2)

امنیت اجتماعی باید در بخشهای گوناگون زندگی اجتماعی - یعنی بخشهای اقتصادی، سیاسی، فرهنگی - پدید آید. امنیت اجتماعی زمینه ساز فعالیتهای درست و صحیح فردی و گروهی است. در محیطهای امن و آرام است که روابط اجتماعی بر قوانین استوار است، چیزی جای حق را نمی گیرد، و حقوق افراد کاملاً رعایت می شود.

با امنیت اجتماعی، قانون بر جامعه حکومت می کند و مانع زورگویی و تجاوز می گردد. منافع همه مردم تأمین می شود، و افراد قدرتمند

ص: 59

1- نور (24)، آیه 55

2- غیبت نعمانی، ص 240

نمی توانند به دیگران ظلم و ستم کنند. همچنین بالاترین مقامات جامعه نمی توانند به زیردستان زور بگویند. سرمایه داران بر جامعه تسلط ندارند و سرنوشت تهیدستان در دست آنان نیست.

در جامعه آمن، حوادث و پیشامدها موجب نگرانی مردم نیست، زیرا دولت افراد را تأمین و خسارتهای آنان را جبران می کند.

در اجتماع آمن و آرام، هر کسی که سخن حق و حرف درستی داشته باشد بدون هیچ ترس و بیم آن را بر زبان می آورد و نظر خود را می گوید، و دست همه مردم است. قانون حق و عدل، یعنی قانون خدایی، راهبر و راهنمای کل جامعه است.

در اجتماعی که امنیت وجود دارد، محصول کار و کوشش مردم نصیب خودشان می گردد و ثمره تلاششان را دریافت خواهند کرد. دیگر کسی نمی تواند ثمره تلاش و کوشش دیگران را از آن خود کند.

امام مهدی (عج) امنیت اجتماعی به وجود می آورد؛ امنیتی که بشریت تاکنون مانند آن را ندیده است. او نگرانی و ترس را نابود می کند، و همچنین کسانی را که در جامعه ایجاد نگرانی و ترس می کنند، کنار می زند.

او قانون و عدل را اجرا می کند و احترام به حقوق و ارزش انسان را در روابط اجتماعی استوار می سازد. در آن دوران چون امنیت وجود دارد و هیچ کس از کسی دیگر نگرانی و ترس ندارد، انسانها به یکدیگر نزدیک می شوند. دوستی و مهربانی جای دشمنی و کینه توزی را می گیرد، رقابت انسانها سالم و انسانی می گردد، و رشد اقتصادی در همه بخشهای جامعه آشکار می گردد.

امام باقر (علیه السلام):

هنگامی که قائم قیام کند، خداوند قوای فکری مردمان را تمرکز دهد... و اخلاق آنان را تکامل بخشد. (1)

یکی از برنامه های امام مهدی (عج)، رشد تربیتی و بلوغ روحی انسان است. انسان که جزء اصلی تشکیل جامعه صالح و سالم است، محور اصلی برنامه ریزیها، قوانین، علوم و دیگر مسائل جامعه می باشد. انسان برای اصلاح جامعه و تشکیل اجتماعی سالم باید نخست، اصلاحات و تحولات را از درون خود آغاز کند، زیرا تمام مسائل اقتصادی، سیاسی، جنگ، صلح، نظم، بی نظمی، نیکی، زشتی و ... در اجتماع به انسان مربوط است. پس انسان با ایجاد انقلابی در درون خود می تواند در جامعه نیز انقلاب و تحول به وجود آورد.

در هر جامعه ای بهترین برنامه ها و قوانین باید به دست بهترین و شایسته ترین افراد و مجریان اجرا شود. به همین دلیل، ساختن انسان و پرورش و رشد افرادی انسان و صالح مقدمه اصلی برای تشکیل هر نظام صالح و انسانی است.

امام مهدی (عج) نخست به تربیت انسانها می پردازد تا سایر برنامه های اجتماعی خود را به شایستگی انجام دهد. و عدالت، دادگری، قانون شناسی، دیگر دوستی، ایثار و ... را در سطح جامعه پایدار سازد.

ص: 61

کینه توزی، خوی و خلقی شیطانی است و از پایین بودن سطح فرهنگ انسانی سرچشمه می گیرد. با رشد تربیت و تکامل عقل، کینه ها به محبت و دوستی تبدیل می شود و انسان دوستی در روابط اجتماعی استوار می گردد.

ثروت پرستی و مال اندوزی، پدیده ای روحی و باطنی است. انسانها نخست، در باطن حریص و ثروت پرست می شوند، آن گاه در خارج به اموال دیگران تجاوز می کنند و به ظلم و ستمهای اقتصادی دست می زنند. این مشکل بزرگ (مال دوستی در تمام دورانها وجود داشته و خواهد داشت. این بیماری باطنی و روحی انسان، تا از درون انسان درمان نگردد، به کار بردن شیوه ها و روشهایی از بیرون، برای جلوگیری از آن، نتیجه چندانی ندارد، و اگر داشته باشد دراز مدت و پایدار نیست.

تجربه های پیاپی و مکرر تاریخ نشان داده است که همه نابسامانیها و ناتوانیها در کار جامعه سازی به دلیل آن است که سرچشمه آلودگی نادیده گرفته شده و محور اصلی فراموش گردیده و به تربیت روح و باطن انسان توجه نشده است.

اما در دوران ظهور امام مهدی (عج) به این مشکل اساسی توجه می شود و روح و روان مردم تربیت می گردد و صفات پست و ناپسند روحی و باطنی انسانها از بین می رود. همین است که آن انقلاب مانند دیگر انقلابها شکست نخواهد خورد و به پیروزی نهایی خواهد رسید و پایدار خواهد ماند.

11- سامان یابی زندگی

اشاره

* امام حسین (علیه السلام):

در خاندان ما دوازده مهدی است ... آخر آنان نهمین فرزند

ص: 62

من است که به حق قیام کند، و خداوند زمین مرده را به دست او زنده کند ... (1)

انسان دارای دو گونه حیات و زندگی است: حیاتی انسانی و حیاتی حیوانی، که تفاوتی بسیار میان این دو گونه حیات وجود دارد. انسان در حیات و زندگی حیوانی خود دارای تغذیه، رشد و تولیدمثل است؛ و در این سه موضوع با همه موجودات زنده مشترک می باشد؛ زیرا از کوچکترین موجود زنده تا بزرگترین و پیچیده ترین آنها، در این سه، همانند و همسانند.

اما حیات اصلی انسان، حیات باطنی و زندگی روحی و عقلانی اوست و این حیات است که عالم انسان را از عالم حیوانات و موجودات زنده جدا می سازد، و این حیات و زندگی به انسان برتری و امتیاز می بخشد. در زندگی مادی، بسیاری از حیوانات از زندگی استوارتر، طولانی تر و آسیب ناپذیرتر برخوردارند. حیواناتی که دهها سال زندگی می کنند و تغذیه ای چندین برابر افراد انسانی دارند، و کمتر دچار بیماری و کاهش و فرسایش می گردند و قدرت و توانایی بیشتر از انسان دارند، و اگر قدرت بدنی ملاک برتری باشد، این گونه حیوانات از انسان برترند. بنابراین، ارزش و عظمت حیات انسانی، به حیات باطنی و معنوی و عقلانی اوست.

آدمی در طول تاریخ و دوران زندگی، از حیات انسانی خود چندان بهره و استفاده ای نبرده است، و جز سالیان اندک و در دوره هایی بسیار کوتاه، انسانی نزیسته و حیات فردی و اجتماعی انسانی نداشته است. در این دوران، حیات انسانی و انسانیت انسان مرده بوده است.

ص: 63

از حیات انسانی که بگذریم، در کدام دوره از دورانهای تاریخ و کدام تمدن و جامعه ای همه انسانها درست تغذیه شدند و خوراک کافی در اختیار داشتند، و فرزندانشان زمینه رشد یافتند و در کجا مسائل مادی آنان حل شد. در قرن حاضر که اوج شکوفایی تمدنهای ظاهری بشری است، کجا وسایل و ابزار زندگی مادی، برای همه انسانها و در همه اجتماعات فراهم شده است؟ آمارها، از گرسنگی های پنهان و آشکار اکثریت قاطع بشریت و سیری و پرخوری اقلیتها، پرده برمی دارد.

در طول تاریخ، از برخی دوره های گذرا و کوتاه حکومتهای پیامبران و دوران حکومت پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و چهار سال خلافت امام علی (علیه السلام) که بگذریم، انسان همواره در اثر ظلم و بی عدالتی و فساد و تباهیهای مادی و معنوی از نعمت حیات شایسته محروم بوده است.

زمین نیز دچار مرگی وحشتبار شده است، زیرا مرگ و حیات زمین ارتباط مستقیم با مرگ و حیات ساکنان آن دارد؛ یعنی انسانها و انسانیتها، و گرنه حیات زمین بدون توجه به اهل آن، در این دوران، رشد ویژه و چشمگیری یافته است، مزارع آباد شده و منابع استخراج گردیده است و از دریاها و فضا و جو و ... نیز استفاده ها گردیده است.

اکنون برای این که مقصود از حیات در بعد انسانی آن به خوبی روشن گردد و مرگ انسانیتها بهتر لمس شود، ویژگیهای انسانها و اجتماعات را در دوران پیش از ظهور می آوریم تا مشخص شود که امام مهدی (عج) با چه راه و روشهایی می جنگد و چه برنامه ها و اصولی را جایگزین آنان می کند.

الف - گسستن روابط انسانی :

گسستن و پاره شدن پیوندهای انسانی، از پدیده های ویرانگر پیش از

ظهور است. در این روزگاران پیوندهای اجتماعی استواری وجود ندارد و در زندگی انسانها حق و عدل جایگاهی ندارد. به ظاهر، انسانها در کنار یکدیگر و در یک آبادی یا اجتماع زندگی می کنند، لیکن دلها و فکرها با هم و در کنار هم نیست و میان آنها همدلی وجود ندارد.

ب - گسستن روابط خانوادگی :

در این دوران، خانواده - به عنوان هسته اصلی اجتماع - دچار تزلزل و سستی می گردد و پیوندهای خانوادگی گسسته و سست می شود. مرد حقوق زن و زن حقوق مرد را رعایت نمی کند. فرزندان احترام پدران و مادران را ندارند، و مادران و پدران مسؤلیت تربیت فرزندان را از یاد برده اند .

ج - انگیزه های غیر انسانی در روابط اجتماعی :

در این دوران انگیزه های روابط اجتماعی، انگیزه هایی الهی و انسانی نیست . محبتها و دوستیها واقعی نیست. عشق و علاقه واقعی وجود ندارد . دوستیها براساس مسائل پوچ و زودگذر است. رابطه ها برای دستیابی به فساد و آلودگی و خوشگذرانی می باشد. یگانگیها زبانی و ظاهری می باشد، و در باطن بیگانگی و دوری است.

د- روابط سودجویانه :

انسان، در ارتباط با انسان دیگر، به سود و سرمایه می اندیشد، و با همین انگیزه به میدان پیوندهای اجتماعی وارد می شود. در صورتی که سود مادی در کار باشد با هر انسانی رابطه برقرار می کند. طبقات اجتماعی هر کدام به نوعی تلاش می کنند تا حق دیگران را ضایع کنند و با کار و تلاش

دیگران، بر ثروت خود بیفزایند. جامعه انسانی به جنگلی از حیوانات تبدیل می‌گردد، که در آن مردمان مثل گرگهایی به جان هم افتاده و حکومتها درندگانی هستند که به جان ملتها افتاده‌اند، و هر کسی دیگری را برای منافع خود می‌خواهد.

ه- نابودی عبادات :

در دوران پیش از ظهور، عبادت و پرستش خدای بزرگ، چنان که شایسته است انجام نمی‌شود. اکثر انسانها در مادیات و دنیا غرق شده‌اند و به هدف خلقت خویش نمی‌اندیشند. توجه ندارند که روزی به سوی خدا باز می‌گردند و در این دوران کوتاه زندگی باید راهی به او بجویند و خود را آماده سفر به سوی خداوند سازند.

اینها اندکی از مسائل و ویژگیهای اجتماعات در دوران پیش از ظهور می‌باشد. امام مهدی (عج)، آن نجات دهنده بشریت، همه این عوامل و راه و روشهای ناپسند و ویرانگر را نابود می‌کند و اصول و آرمانهای حیات بخش را جایگزین این امور می‌سازد.

12- روش زندگی امام موعود (عج)

* امام صادق (علیه السلام):

به چه جهت درباره خروج قائم عجله دارید؟ به خدا سوگند، او جامه ای درشت می‌پوشد، و خوراک خشک و ناگوار می‌خورد... (1)

ص: 66

امام مهدی (عج) مانند همه پیامبران، بسیار ساده زیست است. لباسهای درشت و کم بها می پوشد، و خوراک خشک و ناگوار می خورد. اهل آسایش و تن آسایی نیست. چون سایر پیامبران، از هرگونه تعظیم و بزرگداشت و ستایش پرهیز دارد. او به معنای واقعی زاهد است و جز به ضروریات زندگی تن نمی دهد، و در سطح پایین ترین طبقات، بلکه دشوارتر از آنان زندگی می کند.

امام مهدی (عج) زاهدترین و عابدترین مردمان است. با ظهور او دیگر بار اخلاق و رفتار پیامبر و امامان آشکار می شود. او تجلی دوباره زندگی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) و امام علی (علیه السلام) و سایر امامان است. لباس و خوراک و خانه و کاشانه او یادآور لباس و خوراک و خانه کوچک و بی نهایت ساده پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و امام علی (علیه السلام) است. آری! رهبری جامعه انسانی باید چنین باشد.

آنان که زندگیهای مرفه و آسوده دارند و با شادی زندگی می کنند. در کاخ ها سکونت دارند و دم از آسایش خلق و توده های مردم می زنند، ادعایی پوچ و پوک دارند و سخنی یاوه می گویند.

امام موعود (عج) چون نیاکان خویش به هر کس هر چه خواست می بخشد و کسی دست خالی از نزد او بازمی گردد، و به جز خدا و رضای او به چیز دیگری نمی اندیشد. و در برابر زحمتهای و کوششهایی که برای مردم می کشد، پاداشی در نظر ندارد و حتی ستایش و تشکری نمی خواهد. امام مهدی (عج) که داعی حق و گسترنده عدل است، ذره ای در احوال شخصی پای از حد و مرز عدالت بیرون نمی گذارد. او نخست «عدل» را در درون خود پیاده کرده است، و سپس به پیاده کردن آن در جامعه و جهان دست می زند. (1)

ص: 67

1- این بخش با الهام از کتاب عصر زندگی نوشته شده و برگرفته ای از آن است، با تغییرات مناسب برای نوجوانان و جوانان

- قرآن

- نهج البلاغه

- او خواهد آمد، داود الهامی و علی اکبر مهدی پور، نشر مرتضی، چاپ هشتم.

- اوستا

- بحار الانوار، علامه مجلسی، مکتبه الاسلامیه، تهران، جلدهای 51، 52 و 53.

- برادران کارامازوف، فنودور داستایفسکی، ترجمه: رامین مستقیم، انتشارات گلشایی، چاپ اول.

- «بعثت، غدیر، عاشورا، مهدی»، استاد علامه محمدرضا حکیمی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دهم 1378.

- بینوایان، ویکتور هوگو، ترجمه: حسینعلی مستعان، انتشارات امیر کبیر، چاپ پانزدهم، 1377.

- تهذیب، شیخ طوسی، دارصعب و دار التعارف للمطبوعات، ج 6.

- عصر زندگی، محمد حکیمی، چاپ دوم، دفتر تبلیغات اسلامی.

- عهدین (تورات و انجیل).

- غیبت نعمانی، ابراهیم نعمانی، مکتبه الصدوق، تهران.

- فصول نصیری، خواجه نصیرالدین طوسی، انتشارات دانشگاه تهران.

- کتاب هفته، شماره 10.

-کمال الدین، شیخ صدوق، دار الکتب الاسلامیه - 1395 ه ق - جلد های 1 و 2.

-مجمع البیان، شیخ طبرسی، شرکت معارف اسلامی، ج 7.

- مکیال المکارم، میرزا محمدتقی موسوی اصفهانی، مطبعه العلمیه، قم 1398 ه ق. -منتخب الاثر، لطف الله صافی، مرکز نشر کتاب، تهران 1385 ه. ق.

ص: 70

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

